

Megfogni az istennő lábát

Nőket levetkőztetni, lányok fedetlen testét fotózni, lencséjével a legszebb idomokat végigtapogatni, és egyik-másik modellel esetleg közelebbi viszonyba kerülni: kezdetben mindez ellenállhatatlan izgalmat jelentett Dominik számára. Jobb dolga nem is lehetne, megfogta az isten lábát.

Nem is az istenét, hanem az istennőét, gondolta.

Hiszen csak válogatnia kellett közülük. Ahogy a neve egyre ismertebbé, egyre híresebbé vált a magazinok és divatlapok révén, mind több és több lány szerette volna neki megmutatni magát, egy próbafotózás pusztán ígéretért hajlandók voltak bármire. Gyakorlatilag meg is tettek érte mindent, és Dominik válogatott közülük rendesen.

Meglátni és megszerezni, ez volt a vezérelve.

Kétféleképp értette, egyrészt úgy, hogy legelőbb képzeletben kell meglátni a jó képeket és a jó beállításokat, amelyekből a legnagyobb szerűbb fotók lehetnek, majd azután ezeket az elképzelt fotókat meg is kell szerezni a valóság számára, azaz lencsevégre kell kapni őket, a legjobb szögből és a leg-tökéletesebb megvilágítás mellett, mintha hálába fogna az ember egy soha vissza nem térő pillanatot. Másrészt viszont úgy is értette, hogy meglátni a lányok közt azokat, akiknek a legrejtettebben kihívó és buja a természete, azután pedig ágyba csalni és megszerezni őket magának. Azért éppen ezeket a rejtetten bujálkodó, szemérmes természetűeket, mert ezeket nemcsak lehet, hanem érdemes is megszerezni, hiszen amit nyújtanak, az feledhetetlen.

Begyűjteni a skalpokat, gondolta, jól kiélvezni, azután messzire lökni őket, visszaadni a bolond sorsuknak, vigye, ahová csak akarja.

Nem tudta, hogy éppen ezzel halad a legegyszerűbb úton a telítődés, az elkerülhetetlen megcsömörlés felé. És mivel sejtelve sem volt róla, így csak utólag vette észre, amikor már késő volt, hogy egyetlen sorsdöntő pillanat alatt elillant minden varázs, amit a női hajlatokban, ízekben és illatokban leküzdhetetlenül vonzóznak és vérforralónak talált.

Mindez elszivárgott, és a helyén nem maradt más, csak értetlenség és tanácstalanság.

Ettől a leleplező, ugyanakkor pedig, mivel nem járt együtt semmilyen mélyebb felismeréssel, egyúttal *lelombozó* pillanattól kezdve a vállak gömbölyűsége, a hónaljak hajlata, vagy egy alabástrom nyak íve például, nem rejtegetett többé semmiféle titkot, semmi izgató különlegességet. Megszűnt a vonzerejük, és vele együtt szűnt meg a női szépség. Helyesebben mondva, az a részben bódító, részben ámító, részben menekülést (de hamisat!) ígérő valami szűnt meg, amit női szépségnek neveznek, aminek azonban a valódi széphez nincs és soha nem is volt semmi köze.

A megrendelők közben fizettek, sőt egyre jobban fizettek, Dominik stúdiója megállás nélkül gyártotta a nőkről készült képeket.

Ragyogóan jövedelmeztek ezek a szép lányok, Dominik mégis egyre kedvetlenebbül végezte a munkát, a megbízások legnagyobb részét az inasokra bízta ezután. Csak akkor vette elő régi F4-esét, amikor arcképeket rendeltek tőlük, amikor tehát az arcra kellett fókuszálni. A nőkből már nem érdekelte semmi más, ennyi maradt belőlük utoljára. Az arcuk, a testnek ez a zavarba ejtő részlete, amely ugyanakkor mintha mégse a test része lenne, hanem valami különálló dolog, amely úgy válik el a testtől, ahogy a bélyeg oldódik le a borítékról, ha szappanos vízzel óvatosan benedvesítjük. Ha viszont az arc nem egyéb, mint bélyeg a testen, jó volna legalább megsejteni valamit arról, hogy mi az üzenete, mi a lényege ennek a bélyegnek.

És azt is jó lenne megtudni, hogy mit jelent a test, amely magán hordozza ezt az arcot, ezt a bélyeget. Emiatt fotózta a lányok arcát.

Tudni szeretett volna, vagy legalább sejteni.

Ezen a kora júniusi, kellemes péntek délutánon Debnóba készült ismét. Egész héten mást sem csinált, csak modellek arcát fotózta, elfáradt, jól fog esni egy lengyel kirándulás.

Miközben az útra csomagolt, és épp néhány szükséges holmit gyömöszölt a táskájába, egy ijesztő, kezdetben a mellkasát szorító érzés tört rá, amely ugyanakkor viszont valamiféle megkönnyebbülést is ígért. Váratlanul úgy érezte, ebből is elég, egyszer és mindenkorra elege van az arcokból, nem érdeklik többé. Önmagát verte át, gondolta, és összehúzta a sárga utazótáskán a cipzárt. Saját magával űzött gonosz tréfát, hiszen arc sincs már, csak szemek, orrok, szájak, fülek, amik végzik a dolgukat gépiesen. Maga az arc, az viszont nincsen, szétforgácsolódott e mechanikusan működő részletekre.

A délutáni forgalom dugói közt igyekezett kijutni Berlinből a fekete dzsippel.

És arra is csupán ekkor, ezen a pénteken, Berlintől lassan távolodva döbent rá, hogy évek óta kitar egy lehetetlen szokás mellett: bárhol, bármerre jár, ha tükröt lát – egy szálloda előcsarnokában, egy étterem toalettjében,

vagy mondjuk egy ruhaüzlet öltözőjében – azon nyomban fürkészni kezdi magát. Egyszerűen nem tehet mást, néznie kell önmagát. Nemcsak nézni, hanem ha a helyzet engedi, hosszan és alaposan firtatni a vonásait, minden másról megfeledkezve bámulni az arcát.

A különféle tükrökben ez az arc mindig másilyennek tűnt, Dominik minden tükörben valamelyest *másnak* látta magát. Emiatt nézett bele, hacsak tehetne, minden tükörbe, amely az útjába akadt. Mint egy kényszerbetegnek, állandóan ellenőriznie kellett, melyik arcát mutatja, az adott pillanatban melyiket tükrözi éppen.

Hogyan lehetne megtudni, gondolta, hogyan lehetne vajon kiválasztani, hogy ezek közül az arcok közül melyik az igazi, a valódi arca? Hogy tehát melyik is voltaképpen ő.

Ezzel a dilemmával közben egy másik, ugyanilyen kísérteties kérdéshez érkezett. Nevezetesen, hogy miért egyetlen lapra tett fel mindent, és miért a fényképezésre alapozta egész addigi életét.

Erre azért könnyebben talált választ. Egyszerűen képtelen bármi másra alapozni: érzékeny képzeletét valahogy meg kellett védeni a túlterheléstől, és erre semmit nem talált olyan alkalmasnak, mint a fényképezést. Elképzelni a tájakat és országokat, amerre soha nem járt és nem is fog soha, elképzelni a rengeteg embert, a számtalan, szerteágazó életet, amelyet élnek, és a történeteik elképesztő változatosságát, ez egyenesen hátborzongató volt. Arra emlékeztette Dominikot, amitől örökké rettegett, hogy tudniillik *kimeríthetetlenül* sok élet lehetséges, nem csupán az, amelyik neki jutott, és amelyet mindig is kevésnek érzett. Egyetlen élet, ez botrányosan kevés, gondolta. Részben emiatt érezte megnyugtatónak, hogy adódott számára egy másik, egy debnói lehetőség. Egy párhuzamosan futó történet, ahová el tud menekülni időnként, és amelynek köszönhetően úgy érezheti, mintha nem egy, hanem kettő élete volna. Ez azért mégiscsak más.

Egyetlen városban egyetlen élet, nincs ennél rémisztőbb.

Ezekkel a gondolatokkal érkezett a határra.

Lassított, de a német határőr csak intett, hogy mehet, nem kell megállnia. A két országot összekötő hídra hajtott, a sűrű rácsozatú vaskorláton át lenézett a folyóra. Az örvénylő Odera zöldbe játszó hullámokkal fodrozott felszínén ezer szilánkra törve sokszorozódott a késő délutáni napfény.

Egy a fény, mégis ezer szilánkra törik, és ugyan ki dönthetné el, hogy a tükröződések közül melyik az igazi, gondolta. És ismét eszébe ötlött a kérdés, hogy végül is melyik az ő arca, és kicsoda ő valójában.

Az évek óta izzó fotózási szenvedély mögött a folytonos menekülés húzódik, ez világos. Az elszánt és aggályos igyekezet, hogy megóvja idegeit a túlfeszítéstől. Közben pedig az ismeretlen tájak és életek szédítő örvénye másra sem jó, csak hogy a bezártságra emlékeztesse őt. Mintha egyetlen élet idő- és

térbeli korlátain akarnák keresztre feszíteni. Szorongott, és csupán egyféleképpen tudott védekezni ellene, a fotózással, mert egyedül a fényképek tudták megfékezni a végtelen lehetőségek egymásra torlódó örvénylését. A fotón ugyanis a tájak, az utcák, az arcok valóságértéke lefokozódik, a képeken a dolgok elvesztik realitásukat, és semmilyen lehetőséget nem jeleznek többé. Mervevvé, ártalmatlanná és veszélytelenné válik minden, mintha valaki más emlékei volnának.

Mozdulatlan foglalatai egy ezredmásodpercnek, amely soha nem is létezett valójában.

Nincs tökéletesebb védelem a „valóság” ellen, mint a fotózás, mert semmi sem áll távolabb a valóságnál, mint a fényképek. Hiszen a valóságban nincsenek ezredmásodpercek és nincsen mozdulatlanság, semmi nem áll, nincs állandóság. Egybefolyik minden, akár az Odera hullámai. Egymásba mosódik minden mozgás, és az idő sem más, mint soha nem szűnő áramlás.

Dominik átért a folyó túloldalára, Lengyelországba.

Az alkonyati ég tiszta volt, kéksége majdnem tökéletesen egyöntetű, csak bal kéz felől, északról homálylott egy ecsetvonásnyi komorabb szürke folt.

Az is távol, elveszőben.

Jánosi László: Szenteltvíztartó

